

Abstrakt

Význam znalosti anatomických variací během chirurgického přístupu k horní končetině je nesporný, od využití zevrubné orientace v četnosti a průběhu přídatných svalů u přenosů šlach, přes možnou záměnu patologických stavů s variacemi až po možnost predikce variabilního průběhu hluboce uložených struktur. Mnoho těchto hypotéz stále vyžaduje experimentální ověření a je často v praxi používáno bez přesných údajů založených na vědeckých důkazech („*evidence-based approach*“). Variabilní struktury mohou také komplikovat chirurgické přístupy a vést k iatrogennímu poškození nervových a cévních struktur s negativním dopadem na funkci horní končetiny.

Anatomická variabilita se týká všech struktur: kostry, vazů, svalů, nervů, cév i povrchových kožních rýh. Jednotlivé struktury mohou být rozštěpené, vícečetné nebo naopak zcela chybět, mohou mít jiný začátek, úpon, průběh či větvení. V některých případech se dokonce jedná o čistě přídatné struktury, jako je tomu například u přídatných kostí nebo přídatných svalů ruky a lokte.

Cílem této dizertační práce je přinést souhrn vybraných variací horní končetiny s důrazem na vybrané struktury. V popředí našeho zájmu stojí především přídatné kosti lokte, jejich nově definovaná radiologická kritéria a jejich nová klasifikace rozdělená do šesti skupin. Výskyt přídatných kostí byl stanoven na 0,77 % s nejčastěji se vyskytující *os subepicondylare mediale* v 0,46 % případů. Ze svalových variací je podrobněji rozebrána přední skupina svalů předloktí a v ní zejména *m. flexor carpi ulnaris* a je stanovena nová upravená klasifikace pro jeho přídatnou formu na podkladě úponu. Tento sval je představen stran možnosti šlachových přenosů. Druhou variací v popředí zájmu této práce je chybění šlach *m. flexor digitorum superficialis et profundus* a dále pak *mm. lumbricales*. Variabilita flexorů ruky má významný klinický dopad při vyšetřování ruptur šlach flexorů prstů.

Z nervových struktur je pozornost věnována *ramus recurrens nervi mediani*, jehož variabilní průběh může vést k jeho iatrogennímu poškození především při operačním protínání *retinaculum musculorum flexorum* při řešení syndromu karpálního tunelu. Původní práce se věnuje odhadu průběhu jeho větví na základě dlaňových kožních rýh. Statisticky významná vazba mezi těmito strukturami byla prokázána, ale nejedná se o vazbu ve všech případech a není tedy doporučeno se na podobný odhad plně spoléhat.

Klíčová slova: Anatomická variabilita; Anatomie horní končetiny; Chirurgie ruky; Přídatné kosti; Šlachový přenos